

Čís. 3564.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Trestným podle § 15 čís. 2 (§ 15 čís. 3) zákona jest ten, kdo, třeba nepřímo, podněcuje k vojenskému zločinu (§ 15 čís. 3) nebo ke zločinu nebo přečinu (§ 15 čís. 2) vůbec, tedy zejména kohokoliv, při čemž se předpokládá, že toto podněcování jest objektivně způsobilé, by jím v jiných bylo vyvoláno rozhodnutí porušiti v určitém směru zákon.

Stačí i zcela všeobecné, abstraktní (theoretické) podněcování k trestným činům individuálně neurčitým. 167

Trestný čin jest dokonán již projevem samotným bez rozdílu, zda působení pachatelovo mělo v zápětí nějaký výsledek (účinek) čili nic.

K pojmu »podněcování« stačí i nepřímé působení na vůli a cit jiných ve smyslu protizákonném; nezáleží proto s hlediska zločinu § 15 čís. 3 zákona (podněcování k vojenskému zločinu) na tom, zda byly mezi účastníky schůze i osoby, povinné vojenskou službou (branci); stačí, že tam byli muži, jimž, třeba teprve v budoucnosti (po splnění povinnosti odvodní nebo jako záložníkům) povinnost sloužiti ve vojsku vzejíti měla.

Stačí, že bylo působeno na osoby, které, byvše podněcováním samy zvráceny ve svých právních názorech, mohly pak působiti v témž smyslu na jiné osoby, jež buď již byly nebo mohly později vejíti ve vztah k právnímu statku, o jehož poškození šlo.

Okolnost, že účelem obžalovaného bylo šířiti zásady strany, jejímž jest přívržencem, nenasvědčuje ještě pohnutkám nízkým a nečestným, třebaže se za účelem dosažení cílů vytyčených programem strany dostal do vážného konfliktu s trestním zákonem.

(Rozh. ze dne 13. července 1929, Zm II 129/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po neveřejném ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 19. února 1929, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle § 15 čís. 3 a přečinem podle § 15 čís. 2 zák. na ochranu republiky, vyhověl však v zasedání neveřejném odvolání obžalovaného z výroku o ztrátě čestných práv občanských a výrok ten zrušil, mimo jiné z těchto

důvodů:

Skutkovou podstatu zločinu podle § 15 čís. 3 zákona na ochranu republiky shledává rozsudek v tom, že obžalovaný podněcoval veřejně k vojenskému zločinu, ke zločinu vzpoury, kdežto skutkovou podstatu přečinu podle § 15 čís. 2 téhož zákona shledal nalézací soud podle rozsudku v tom, že obžalovaný podněcoval veřejně jednak ke zločinu vojenské zrady podle § 6 čís. 1 zákona na ochranu republiky, jednak ke zločinu svádění nebo pomáhání k vojenským zločinům podle § 21 čís. 1 a 2 téhož zákona. Při tom rozlišuje rozsudek důsledně v ten

rozum, že způsobem, zakládajícím skutkovou podstatu onoho zločinu, podněcoval obžalovaný na schůzi přítomné muže, kdežto výroky, tvořícími skutkovou podstatu přečinu, podněcoval přítomné ženy. Lze sice mít pochybnosti o vhodnosti takového rozlišování, nanejvýš, když oním výrokem, jímž byli podle rozsudku ke zločinu vzpoury podněcováni muži, obracel se obžalovaný podle doslovu, v němž je ten výrok uveden v rozsudku, právě na přítomné ženy, řka, že záleží na ženách, by v případě války ani jeden voják nešel proti Rusku, načež i ve své další řeči apeloval z největší části přímo na ženy, zejména slovy »tu (v případě nového pokusu o konflikt s Ruskem) musí soudružky pomoci k vytvoření jednotné fronty«, dále slovy: »V případě války s Ruskem ženy musí státi na straně proletářského státu...«, konečně pak výrokem: »Může dojíti brzo k zápasu s buržoasií, v němž ženy musí pomáhati«. Důsledek onoho, jak již řečeno, ne zcela případného rozlišování jeví se v tom, že i zmatečná stížnost, vycházející z předpokladu, že skutkové podstatě zločinu podle § 15 čís. 3 zákona na ochranu republiky byl rozsudkem podřaděn výrok obžalovaného, že záleží na ženách, by v případě války ani jeden voják nešel proti Rusku, namítá, že výrok ten je tak neurčitý, že v něm nelze spatřovati úmysl obžalovaného, podněcovati ke zločinu vzpoury, an prý obžalovaný neuvedl, co by vlastně ženy měly učiniti, by ani jeden voják nešel proti Rusku, a ani rozsudek nezjišťuje, jakým způsobem měly by ženy v případě války s Ruskem působiti na brance. Než na tom, zda obžalovaný podněcoval ve své řeči způsobem, zakládajícím skutkovou podstatu buď zločinu podle § 15 čís. 3 nebo přečinu podle § 15 čís. 2 zákona na ochranu republiky, tu či onu skupinu svého posluchačstva, nesejde vzhledem k tomu, že trestným podle toho i onoho předpisu jest ten, kdo podněcuje k vojenskému zločinu (§ 15 čís. 3) nebo ke zločinu nebo přečinu (§ 15 čís. 2) vůbec, tedy zejména kohokoliv, při čemž se předpokládá, že toto podněcování jest objektivně způsobilé, by jím v jiných bylo vyvoláno rozhodnutí porušiti v určitém směru zákon. Pojmovým znakem subjektivní skutkové podstaty obou trestných činů, jimiž byl obžalovaný vinným uznán, jest ovšem pachatelův úmysl, by v těch, jímž je určen jeho projev, bylo vyvoláno rozhodnutí, porušiti v určitém směru zákon. Zmatečná stížnost spatřuje však neprávem důvod, který by vylučoval úmysl obžalovaného, by bylo podněcováno ke zločinu vzpoury, v tom, že obžalovaný neuvedl, co by vlastně ženy měly učiniti, by ani jeden voják nešel proti Rusku, a že ani rozsudek nezjišťuje, jakým způsobem měly by ženy působiti na brance v případě války s Ruskem. Stačí, že obžalovaný naznačil ve své řeči jako konečný cíl, závislý arci podle doslovu dotyčného výroku hlavně na ženách, zcela zřetelně, by v případě války ani jeden voják nešel proti Rusku. Neníť dosažení tohoto cíle podle povahy věci ani myslitelné bez současného prohřešení se osob, povinných vojenskou službou, proti předpisům vojenského zákona trestního o vzpouře (§§ 159 a násl., zejm. § 161 tohoto zákona). Podněcováním ve smyslu § 15 čís. 2 i 3 zákona na ochranu republiky je však jakékoli jednání, jímž se podle povšechné jeho povahy i podle úmyslu a vědomí pachatele působí třeba jen nepřímou na vůli a cit neurčitého počtu lidí v některém shora naznačeném smyslu protizákon-

ném tak, by v nich vyvolán byl duševní stav, náchylný k páchání trestných činů, při čemž jednak stačí i zcela všeobecné, abstraktní (theoretické) podněcování k trestným činům individuálně neurčitým, jednak trestný čin je dokonán již projevem samotným bez rozdílu, zda působení pachatelovo mělo v zápětí nějaký výsledek (účinek) čili nic. Je proto zmateční stížnost v nepravu jak, pokud, dovolávajíc se svědeckého údaje Dr. K-ého, že klid a pořádek nebyl po celou dobu schůze porušen, namítá, že řeč obžalovaného nevyvolala dojem, tak zejména, pokud nebylo podle ní prokázáno, že obžalovaný mluvil k brancům, nýbrž na schůzi byli podle jejího tvrzení přítomni lidé starší, branné povinnosti již nepodléhající. V onom směru stačí plně rozsudkové zjištění, podle něhož jednak bylo snahou (úmyslem) obžalovaného vyvolati v posluchačích rozhodnutí, by porušen byl zákon, při čemž se i v rozsudkových důvodech výslovně zdůrazňuje, že na tom, zda mělo pachatelovo jednání v zápětí nějaký výsledek (účinek), nezáleží, jednak výroky obžalovaného byly objektivně způsobily vyvolati tento účinek. V onom směru ocitá se však zmateční stížnost tvrzením, že na schůzi byli přítomni lidé starší, branné povinnosti již nepodléhající, v rozporu s předpisem § 288, čís. 3 tr. ř. vzhledem k tomu, že podle rozsudkového zjištění byli na schůzi kromě žen přítomni v počtu 21 mužové; ono tvrzení zmateční stížnosti nemá však opory nejen v rozsudku, nýbrž ani ve spisech. Než k tomu nehledě, zmateční stížnost přehlíží, že k zákonnému pojmu »podněcování« stačí i nepřímé působení na vůli a cit jiných ve smyslu protizákonném, tak, že mylně a neprávem přikládá význam okolnosti, zda byly mezi účastníky schůze také osoby, povinné vojenskou službou (branci). Stačíť, že byli mezi osobami přítomnými na schůzi muži, jimž třeba teprve v budoucnosti — buď po splnění povinnosti odvodní nebo jako záložníkům — povinnost sloužiti ve vojsku vzejíti měla; ono nebezpečí, spojené s podněcováním a záležející v tom, že se v jiných vyvolává duševní stav, způsobily poškoditi právní statky, chráněné zákonem, bylo však tu i tehdy, šlo-li snad o působení na osoby, které, byvše podněcováním samy zvráceny ve svých právních názorech, mohly pak působiti v témž smyslu na jiné osoby, jež buď již byly nebo mohly později vejíti ve vztah k onomu právnímu statku, o jehož poškození šlo (Rozh. čís. 259, 2877, 2897 a j. sb. n. s.). Rozsudkový výrok, jímž byl projev obžalovaného podřaděn skutkové podstatě přečinu podle § 15 čís. 2 zákona na ochranu republiky, napadá zmateční stížnost zvlášť ještě námitkou, že podle výslovného ustanovení § 6 čís. 1 zákona na ochranu republiky je vojenská zrada možná jen za války, takže podle názoru zmateční stížnosti je i ke skutkové podstatě přečinu ve smyslu § 15 čís. 2 zákona zapotřebí, by válka skutečně již byla, o čemž prý samozřejmě nemůže býti řeči. Námitku zjevně bezpodstatnou stačí odkázati na rozsudkové důvody, kde se v tom směru ve shodě s judikaturou zrušovacího soudu (rozh. č. 2572 sb. n. s.) případně praví, že z celého obsahu řeči obžalovaného a z okolností, za nichž byla pronesena, je zřejmo, že jeho úmyslem bylo vzbuditi v posluchačích rozhodnutí jednati podle jeho podnětu třeba ne hned, nýbrž v příhodné chvíli, to jest, jak se tamtéž dále určitěji uvádí, v případě války s Ruskem, při čemž se zvlášť dovozuje také možnost válečného konfliktu s tímto stá-

tem. S hlediska důvodu zmatečnosti podle čís. 9 a) § 281 tr. ř. napadá tudíž zmateční stížnost i tento rozsudkový výrok zřejmě neprávem.

Jednání obžalovaného nasvědčuje pohnutkám nízkým a nečestným. Účelem obžalovaného bylo, šířiti zásady strany, jejímž jest přívržencem. Třebaže se za účelem dosažení cílů vytýčených programem strany dostal do vážného konfliktu s trestním zákonem, proviniv se proti němu, nelze přece v jeho projevech spatřovati pohnutky nízké a nečestné, nanejvýš, an obžalovaný nebyl veden úmyslem zláti. Poněvadž obžalovanému byl uložen trest kratší jednoho roku, nejsou tu podmínky pro vyslovení ztráty práv občanských podle § 32 zák. na ochr. rep. a bylo proto k důvodnému odvolání obžalovaného uznati, že výrok o ztrátě čestných práv občanských odpadá.

Čís. 3565.

Nebyl-li smilný čin (§ 516 tr. zák.) spáchán veřejně, jest způsobitým vzbuditi veřejné pohoršení teprve, byl-li spáchán za okolností, kde si pachatel musil býti vědom možnosti, že se o něm dozví větší počet lidí.

Z pouhého zjištěného vědomí pachatelova, že mladistvá osoba o činu nesmlčí, neplyne logicky nutně vědomí, že se o činu dozví větší počet lidí.

(Rozh. ze dne 18. července 1929, Zm I 157/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 3. ledna 1929, jímž byl stěžovatel uznán vinným vedle zločinu zprznění i přestupkem proti veřejné mravopoctnosti podle § 516 tr. zák., zrušil rozsudek nalézacího soudu ve výroku o vině pro přestupek podle § 516 tr. zák., a v důsledku toho i ve výroku o trestu a výrocích s tím souvisejících a vrátil věc soudu první instance, by ji v rozsahu zrušení znova projednal o rozhodl. Zmateční stížnost, pokud čelila proti odsouzení pro zločin zprznění, zamítl.

Důvody:

Pokud zmateční stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti podle § 281 čís. 4 tr. ř. proto, že nebyly u hlavního přelíčení připuštěny navrhané důkazy, nelze ji považovati za odůvodněnou, any o tom, že obžalovaný byl v době činu ve stavu nepřičetném, důkazy vedeny nebyly, okolností však, že děvče Jiřina G-ová chodí po domech a žebrá vždy o korunu na cukroví, a o tom, že byt obžalovaného jest z chodby tak uzavřen, jak to obžalovaný tvrdí, jsou pro posouzení věci nerozhodné, ježto ona okolnost nedotýká se žádného skutkového předpokladu obou trestných činů, uzavření bytu pak jest s hlediska § 128 tr. zák. vůbec, s hlediska § 516 tr. zák. však pro posouzení toho, zda jde o čin vzbuzující veřejné pohoršení, okolností bezvýznamnou, ana se tato náležitost přestupku podle § 516 tr. zák. dovozuje na jiném skutkovém základě, jak z dal-